

JOSEF PEKAŘ

Biografické údaje:

- Narodil se 12. Dubna 1870 v Malém Rohozci jako syn sedláka (v pramenech je otec jmenován jako “chalupník”)
- 1874 se rodina kupuje statek v Daliměřicích • 1876 – 1880 navštěvuje obecnou školu v Turnově
- 1880 – 1888 studuje na gymnáziu v Mladé Boleslavi
- V zimním semestru 1888-89 nastupuje studium na UK, obor dějepis-zeměpis.
- V červenci 1892 úspěšně zakončuje studium na Filozofické fakultě a zapisuje se na Právnickou fakultu jako mimořádný posluchač na zimní semestr 1892-93 (kde dochází na přednášky týkající se právních dějin)
- 1893 získává titul PhDr. za práci Kandidatury krále Přemysla Otakara, před vyřízením ministerského stipendia pro cestu Erlangenu se podílí na tvorbě Ottova slovníku naučného (je autorem zhruba 250 hesel pod písmeny E, F, G.)
- 1894 absolvuje studijní cestu do Erlangenu a Berlína (kde je posluchačem přednášek Fr. v. Bezolda, ale hlavní náplň jeho pobytu sestávala z práce na Dějinách Valdštejnského spiknutí 1630–1634)
- Od května 1895 nastupuje jako suplující učitel na gymnáziu v Mladé Boleslavi a od září na stejnou pozici na gymnáziu v Praze (v Truhlářské ulici)
- 1896 se stává prozatímním prefektem na nově budované Strakově akademii
- 1897 je jmenován suplujícím a 1903 pak řádným profesorem rakouských dějin na UK
- 1897 se rovněž dostává do sporu s Theodorem Mommsenem
- 1898 se stává spoluredaktorem ČČH (po smrti J. Golla se 1929 sám stává vrchním redaktorem) a ve stejném roce začíná psát ke příležitosti stého výročí Palackého narození fejetony o “Palackém-dějepisci” pro časopis Politik
- Od roku 1905 se podílí na vydávání bibliografie českých dějin při ČČH
- 1911 – 1912 působí jako děkan na UK
- 1931 – 1932 je rektorem Karlovy Univerzity • Umírá 23. ledna 1937

Spor s Masarykem

- V jádru se jedná o spor metodologický
- Masaryk se snaží na základě současných fenoménů interpretovat obdobné fenomény v minulosti, kdežto Pekař trvá na nutnosti zasadit historické události do kontextu své doby, a to výhradně pomocí pramenů
- Vedlejším tématem sporu je odkaz Jana Husa pro smysl českých dějin. Masaryk za hlavní odkaz považuje jeho náboženský a reformační rozměr, zatímco Pekař vyzdvihuje jeho rozměr národní

Stěžejní práce

- Dějiny Valdštejnského spiknutí 1630–1634, 1895
- Kniha o Kostí I–II, 1909, 1911
- Masarykova česká filosofie, 1912 (shrnutí Pekařových argumentů ve sporu s Masarykem)
- Bílá Hora, její příčiny a následky, 1921
- Omyly a nebezpečí pozemkové reformy, 1923
- Žižka a jeho doba I–IV, 1927–1933
- Smysl českých dějin, 1929

Literatura

- Hanzal, Josef, Josef Pekař: život a dílo, Praha 2002.
- Kalista, Zdeněk, Josef Pekař, Praha 1994.
- Kutnar, František - Marek, Jaroslav, Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví: od počátků národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století. 2. přeprac. a dopl. vyd., Praha 1997.